

USVOJEN JE ZAKON O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POREZU NA DODATU VREDNOST

Narodna Skupština Republike Srbije usvojila je Zakon o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrednost (u daljem tekstu: *Izmena i dopuna zakona*). *Izmena i dopuna zakona* objavljena je u "Sl. glasniku RS", broj 72 /2019, godine i stupila je na snagu 15. oktobra 2019. godine, a primenjuje se od 1. januara 2020 godine, osim odredaba:

- člana 7. koja se odnose na poreska oslobođenja sa pravom na odbitak prethodnog poreza,
- poreska oslobođenja pri uvozu dobara i
- odredaba koja sadrže ovlašćenja za donošenje podzakonskih akata, koje će se primenjivati od dana stupanja na snagu *Izmene i dopune zakona*.

IZMENE I DOPUNE KOJE SE PRIMENJUJU OD 15. OKTOBRA 2019. GODINE

Izmenom i dopunom zakona izvršene su izmene koje se odnose na

- 1) poreska oslobođenja sa pravom na odbitak prethodnog poreza;
- 2) poreska oslobođenja pri uvozu dobara;

IZMENE KOD PORESKIH OSLOBOĐENJA SA PRAVOM NA ODBITAK PRETHODNOG POREZA

Izmenom i dopunom zakona vrši se povećanje poreske stimulacije kod već postojećeg poreskog oslobođenja, a uvodi se i novo poresko oslobođenje za promet dobara i usluga sa pravom na odbitak prethodnog poreza.

- **Povećanje poreske stimulacije** vrši se kod poreskog oslobođenja iz člana 24. stav 1. tačka 1) Zakona o PDV koje se odnosi na promet dobara koja putnik otprema u inostranstvo u ličnom prtljagu, za nekomercijalne svrhe.

Prema dosadašnjem članu 24. stav 1. tačka 4) Zakona o PDV, poresko oslobođenje po ovom osnovu putnik je mogao da ostvari, pored ostalih uslova, ako ukupna vrednost isporučenih dobara veća od 100 EUR, u dinarskoj protivvrednosti po srednjem kursu Narodne banke Srbije, uključujući PDV.

Izmenom i dopunom zakona se taj census ukupne vrednosti isporučenih dobara smanjuje na najmanje 6.000,00 dinara, odnosno računajući po trenutno važećem srednjem kursu NBS, na oko 50 Eur.

Novina je i što se sada vrednost isporučenih dobara iskazuje u dinarima, a ne kao sada u evrima.

U cilju stimulacije korišćenja ove poreske stimulacije inostranim državljanima, *Izmenom i dopunom zakona* se produžuje rok u kome strani državljanima mogu ostvariti ovu poresku stimulaciju **sa šest na dvanaest meseci**.

1.1. Pored toga, *Izmenom i dopunom zakona* propisuje se obaveza obvezniku PDV koji je izvršio promet dobara putniku da na njegov zahtev izda dokumentaciju na osnovu koje putnik može ostvariti povraćaj PDV u skladu sa ovim zakonom, što do sada nije slučaj. **Novododatkom tačkom 16g) stava 1 člana 24. Zakona o PDV**, poresko oslobođenje za PDV sa pravom na odbitak prethodnog poreza **proširuje se i na promet dobara i usluga**

koji se vrši u okviru realizacije infrastrukturnih projekata izgradnje autoputeva za koje je posebnim zakonom utvrđen javni interes.

IZMENE KOD PORESKIH OSLOBOĐENJA PRI UVOZU DOBARA

Članom 8. ***Izmene i dopune zakona*** vrši se usklađivanje odredbe člana 26. Zakona o PDV, koji uređuje poreska oslobođenja pri uvozu dobara sa novim Carinskim zakonom koji je stupio na snagu 17. juna 2019. godine.

Usklađivanje je izvršeno je:

1. u tački 1g) dodata je reč: „popravke” tako da se poresko oslobođenje odnosi na uvoz dobara po osnovu zamene u garantnom roku popravke;
2. u tački 2) koja uređuje poresko oslobođenje po osnovu uvoza dobara koja se stavljaju u carinski postupak aktivnog oplemenjivanja, brisane su reči: “sa sistemom odlaganja” tako da je izvršeno usklađivanje ovog poreskog oslobođenja sa novim Carinskim zakonom koji više ne poznaje podelu carinskog postupka aktivnog oplemenjivanja sa sistemom odlaganja i sistemom povraćaja, već samo jedinstveni postupak aktivnog oplemenjivanja.
3. brisana je tačka 4) koja se odnosi na uvoz dobara za koja je, u okviru carinskog postupka, odobren postupak prerade pod carinskom kontrolom, a umesto toga poresko oslobođenje na uvoz dobara za posebne namene, na osnovu odluke Vlade Republike Srbije;
4. u tački 7) za potrebe ostvarivanja poreskog oslobođenja za uvoz dobara izvršeno je pozivanje na odredbe novog Carinskog zakona, umesto odredaba ranije važećeg Carinskog zakona.
5. u tački 1) člana 26. koja uređuje poresko oslobođenje za uvoz dobara koja su, u skladu sa članom 24. Zakona o PDV oslobođena od plaćanja PDV sa pravom na odbitak prethodnog poreza. dodata je nova tačka 16g) koja se odnosi na novouvedeno **oslobođenje sa pravom na odbitak prethodnog poreza, a za promet dobara i usluga koji se vrši u okviru realizacije infrastrukturnih projekata izgradnje autoputeva za koje je posebnim zakonom utvrđen javni interes, tako da se i na uvoz dobara koji se vrši u okviru realizacije infrastrukturnih projekata izgradnje autoputeva za koje je posebnim zakonom utvrđen javni interes PDV ne plaća.**

IZMENE I DOPUNE KOJE SE PRIMENJUJU OD 1. JANUARA 2020. GODINE

Izmenom i dopunom zakona izvršene su izmene i dopune kod:

- 1) PREDMETA OPOREZIVANJA;
- 2) PORESKOG OBVEZNIKA I PORESKOG DUŽNIKA;
- 3) MESTA PROMETA DOBARA I USLUGA;
- 4) NASTANKA PORESKE OBAVEZE;
- 5) PRETHODNOG POREZA;
- 6) IZDAVANJA RAČUNA.

IZMENE I DOPUNE KOJE SE ODOSE NA PREDMET OPOREZIVANJA

Izmenom i dopunom zakona normativno se uređuje poseban vid prometa dobara i usluga koji se vrši preko **vrednosnih vaučera izdatih od strane isporučioaca dobara i usluga**.

U sadašnjoj praksi prometa dobara i usluga, sve je češći poseban vid podsticaja prometa, preko kupovine robe i korišćenja usluga na osnovu vrednosnih vaučera. Iz tih razloga neophodno je bilo potrebno i normativno urediti taj vid prometa kako bi se izbegle sve nejasnoće primene odredaba Zakona o PDV. Obaveza normativnog uređivanja takvog vida prometa proizilazi i iz obaveze da Republika Srbija uskladi Zakon o PDV sa Direktivom Saveta Evropske unije o izmeni Direktive 2006/112/EZ u vezi sa pravilima oporezivanja vrednosnih vaučera.

Kako ovaj vid prometa često podrazumeva i prenos samog vrednosnog vaučera ***Izmenom zakona*** uređen je i poreski tretman prenosa vrednosnog vaučera.

Normativno uređivanje ovog prometa izvršeno je dodavanjem novih čl. 7a do 7v Zakona o PDV.

Pojam vrednosnog vaučera

Prema novododatom članu 7a Zakona o PDV **vrednosni vaučer, u smislu ovog zakona, je instrument za koji postoji obaveza da se prihvati kao naknada ili deo naknade za isporučena dobra ili pružene usluge, ako su dobra koja se isporučuju, odnosno usluge koje se pružaju, identitet isporučilaca tih dobara, odnosno pružalaca tih usluga i uslovi upotrebe vrednosnog vaučera naznačeni na samom vrednosnom vaučeru ili povezanoj dokumentaciji (u daljem tekstu: vrednosni vaučer).**

Iz citirane odredbe zakona da bi vrednosni vaučer bio instrument kojeg obveznik mora da prihvati kao naknadu ili deo naknade za isporučena dobra ili pružene usluge mora sadržavati:

- 1) naziv dobara koja se isporučuju, odnosno usluge koje se pružaju;**
- 2) identitet isporučilaca tih dobara, odnosno pružalaca tih usluga;**
- 3) uslove upotrebe vrednosnog vaučera naznačeni na samom vrednosnom vaučeru, stim što se uslovi mogu naznačiti i u pratećoj dokumentaciji.**

Ako te podatke vrednosni vaučer ne sadrži, obveznik nije dužan da prihvati takav vaučer kao instrument za naplatu naknade, ili dela naknade za isporučena dobra i pružene usluge. Vrednosni vaučer može biti u **fizičkom (pisanom) ili elektronskom obliku**. Vrednosnim vaučerom **ne smatra se instrument koji imaocu daje pravo na popust pri nabavci dobara, odnosno usluga, a koji ne uključuje pravo na nabavku dobara, odnosno usluga, kao ni prevozne karte, ulaznice, poštanske marke i sl.**

Vrste vrednosnih vaučera

Vrednosni vaučer **može biti jednonamenski i višenamenski**.

- **Jednonamenskim vrednosnim vaučerom** smatra se vrednosni vaučer za koji su **mesto isporuke dobara, odnosno mesto pružanja usluga na koje se vrednosni vaučer odnosi i iznos PDV koji se za promet tih dobara, odnosno usluga obračunava i plaća u skladu sa ovim zakonom poznati u trenutku izdavanja vrednosnog vaučera**.
- **Višenamenski vrednosni vaučer** je vrednosni vaučer koji nije jednonamenski vrednosni vaučer.

Poreski tretman prenosa jednonamenskog vrednosnog vaučera

Poreski tretman jednonamenskog vrednosnog vaučera **propisan je novododatim članom 7b Zakona o PDV.**

U stavu 1. ovog člana uređen je poreski tretman **kada je izdavalac vaučera ujedno i isporučilac dobara i usluga.**

Prema članu 7b stav 1. Zakona o PDV, **svaki prenos jednonamenskog vrednosnog vaučera koji izvrši poreski obveznik u svoje ime smatra se isporukom dobara, odnosno pružanjem usluga na koje se vrednosni vaučer odnosi.** Stvarna isporuka dobara ili stvarno pružanje usluga u zamenu za jednonamenski vrednosni vaučer, koji je isporučilac prihvatio kao naknadu ili deo naknade, **ne smatraju se nezavisnom transakcijom.**

Iz citirane odredbe zakona, proizilazi da je obveznik dužan da u momentu prenosa jednonamenskog vrednosnog vaučera obračuna PDV, a obračunati PDV iskaže kao svoju poresku obavezu, nezavisno što u tom momentu nije faktički izvršio isporuku dobra, odnosno usluga koji su naznačeni u jednonamenskom vrednosnom vaučeru. Na stvarnu isporuku dobara, odnosno usluga koji su naznačeni u jednonamenskom vrednosnom vaučeru nije dužan da obračuna PDV.

Ovakav poreski tretman jednonamenskog vrednosnog vaučera je moguć, jer jednonamenski vrednosni vaučer sadrži sve neophodne podatke za primenu svih instituta poreza na dodatu vrednost (poznat je isporučilac dobara i usluga, primaoc dobara i usluga, vrsta dobara i usluga, mesto prometa, vrednost dobara i usluga i iznos obračunatog PDV). Naime, kako smo istakli jednonamenski vrednosni vaučer, saglasno članu 7a st. 1. i 3. Zakona o PDV sadrži sve navedene podatke.

Prema novododatom članu 7b stav 2. Zakona o PDV, ako je **prenos jednonamenskog vrednosnog vaučera obavio poreski obveznik u ime drugog poreskog obveznika**, taj prenos smatra se isporukom dobara, odnosno pružanjem usluga na koje se vrednosni vaučer odnosi, **a koje je izvršio poreski obveznik u čije ime je izvršen prenos jednonamenskog vaučera.** U ovom slučaju, prenos jednonamenskog vrednosnog vaučera, smatra se isporukom dobara i usluga koji su naznačeni u jednonamenskom vrednosnom vaučeru, ali od strane obveznika PDV koji je izdao jednonamenski vrednosni vaučer.

Prema novododatom članu 7b stav 3. Zakona o PDV, kada stvarni isporučilac dobara, odnosno pružalac usluga i poreski obveznik koji je, delujući u svoje ime, izdao jednonamenski vrednosni vaučer, **nisu ista lica, smatra se da je stvarni isporučilac dobara, odnosno pružalac usluga izvršio promet dobara, odnosno usluga povezanih s tim vrednosnim vaučerom poreskom obvezniku koji je izdao jednonamenski vrednosni vaučer.**

Poreski tretman prenosa višenamenskog vrednosnog vaučera

Poreski tretman višenamenskog vrednosnog vaučera propisan je novododatim članom 7v Zakona o PDV.

Prema članu 7v Zakona o PDV, stvarna isporuka dobara, odnosno pružanje usluga u zamenu za višenamenski vrednosni vaučer koji je isporučilac dobara, odnosno pružalac usluga prihvatio kao naknadu ili deo naknade za taj promet **oporezuje se PDV u skladu sa ovim zakonom, dok svaki prethodni prenos tog višenamenskog vrednosnog vaučera nije predmet oporezivanja PDV.**

Ovakav poreski tretman proizilazi iz činjenice da višenamenski vrednosni vaučer ne sadrži podatke o vrsti i dobara i usluga, mestu prometa iznosu PDV, odnosno ne sadrži sve propisane podatke za primenu odredaba zakona o PDV, te se oporezivim prometom dobara i usluga smatra stvarna isporuka dobara i usluga za koje obveznik PDV prihvatio vrednosni vaučer kao naknadu za isporučena dobra i usluge, dok svaki prenos višenamenskog vrednosnog vaučera koji ne prati stvarna isporuka dobara odnosno pružene usluge nije predmet oporezivanja.

Međutim, stavom 3. Člana 7v propisano je da ako prenos višenamenskog vrednosnog vaučera **izvrši poreski obveznik koji nije poreski obveznik koji vrši stvarnu isporuku dobara, odnosno pružanje usluga u skladu sa stavom 1. ovog člana, smatra se da prenosilac višenamenskog vrednosnog vaučera pruža usluge distribucije, reklame ili druge usluge koje se oporezuju PDV u skladu sa ovim zakonom.**

IZMENE I DOPUNE KOD PORESKI OBVEZNIKA I PORESKOG DUŽNIKA

Izmenom i dopunom zakona vrši se izmene i dopune koje se odnose na:

- 1) uslove za sticanje svojstva poreskog dužnika;**
- 2) obavezu određivanja poreskog punomoćnika stranog lica;**

Izmene i dopune koje se odnose na sticanje svojstva poreskog dužnika

Izmenom i dopunom zakona vrši se preciziranje uslova za sticanje svojstva poreskog dužnika u slučajevima kada lice iskaže PDV u računu, a da to nema pravo, i u slučajevima iz člana 10. Stav 2. Zakona gde je poreski dužnik primaoc dobara i usluga umesto isporučiooca dobara i usluga.

- Prema sada važećem članu 10. stav 1. tačka 4) Zakona o PDV poreski dužnik, lice koje u računu ili drugom dokumentu koji služi kao račun iskaže PDV, a nije obveznik PDV ili nije izvršilo promet dobara i usluga smatra se poreskim dužnikom koje je dužno da tako iskazani PDV i plati. Sada se precizira da poreski dužnik je svako lice koje u računu ili drugom dokumentu iskaže PDV, a **da za za to nije imalo obavezu u skladu sa ovim zakonom.** Dakle, sada se ovom izmenom obuhvataju svi mogući slučajevi iz prakse da lice obračuna PDV a da za to u skladu sa zakonom nije bilo dužno da učini.
- U sada važećem članu 10. Stav 2. Zakona o PDV u tač. 1) do 6) nabrojani su slučajevi u kojima, je izuzetno, poreski dužnik primaoc dobara i usluga umesto isporučiooca dobara i usluga. U svakoj od navedenih tačaka propisani su uslovi kada se poreskim poreskim dužnikom smatra primaoc dobara i usluga. Novododatim stavom 3. člana 10. Zakona o

PDV propisuje se da se pravila za određivanje poreskog dužnika u stavu 2. člana 10. Zakona o PDV, primenjuju **isključivo ako je taj promet izvršen između obveznika PDV evidentiranih za obavezu plaćanja PDV u skladu sa ovim zakonom.**

Dakle, svojstvo poreskog dužnika u prometima nabrojanim u članu 10. stav 2. Zakona o PDV, primaoc dobara i usluga može da stekne isključivo ako je taj promet izvršen između obveznika PDV koji su upisani u Registar obveznika PDV koji se vodi kod Poreske uprave.

Izmene i dopune koje se odnose na obavezu određivanja poreskog punomoćnika stranog lica

Vrši se preciziranje kada strano lice dužno da odredi poreskog punomoćnika kao i da se evidentira za obavezu plaćanja PDV.

Prema sada važećem članu 10. stav 1. Zakona o PDV, **strano lice koje vrši oporezivi promet dobara i usluga u Republici** dužno je da odredi poreskog punomoćnika i da se evidentira za obavezu plaćanja PDV, nezavisno od iznosa tog prometa u prethodnih 12 meseci, ako ovim zakonom nije drukčije uređeno.

Sada se precizira da strano lice koje vrši u Republici **promet dobara i usluga za koji postoji obaveza obračunavanja PDV, odnosno promet dobara i usluga za koji je propisano poresko oslobođenje sa pravom na odbitak prethodnog poreza u skladu sa ovim zakonom** dužno je da odredi poreskog punomoćnika kao i da se evidentira za obavezu plaćanja PDV, nezavisno od iznosa tog prometa u prethodnih 12 meseci, ako ovim zakonom nije drukčije uređeno.

Dakle sada, strano lice koje vrši u Republici **isključivo promet dobara i usluga za koji je propisano poresko oslobođenje bez prava na odbitak prethodnog poreza u skladu sa ovim zakonom nije dužno da se evidentira za obavezu plaćanja PDV niti da odredi poreskog punomoćnika.**

IZMENE I DOPUNE KOJE SE ODNOSI NA MESTO PROMETA DOBARA I USLUGA

Izmene i dopune koje se odnose na mesto prometa dobara

Izmenom i dopunom zakona propisuje se način određivanja mesta prometa dobara koji se vrši u brodu, letelici ili vozu u toku prevoza putnika.

Prema novododatom st. 3. do 5. člana 11. Zakona o PDV, izuzetno od stava 1. tačka 3) ovog člana, **ako se promet dobara vrši na brodu, odnosno u letilici ili vozu u toku prevoza putnika, mestom prometa smatra se mesto polaska broda, letilice ili voza.**

Ako se prevoz putnika vrši u oba smera, **povratna vožnja smatra se posebnim prevozom.**

Mestom polaska iz stava 3. ovog člana **smatra se prvo voznim redom planirano mesto ukrcavanja putnika.**

U skladu sa ovim načinom određivanja mesta prometa dobara, ako je **prvo voznim redom planirano mesto ukrcavanja putnika Republika PDV se plaća na promet dobara izvršen putnicima u toku prevoza. A, ako je prvo voznim redom planirano mesto ukrcavanja putnika inostranstvo, promet dobara izvršen putnicima u toku prevoza ne podleže plaćanju PDV.**

Izmene i dopune koje se odnose na mesto prometa usluga

Izmenom i dopunom zakona propisuje se način određivanja mesta prometa za usluge:

- 1) konzumacije jela i pića koje se pružaju na brodu, odnosno vozu ili leteliciu toku prevoza putnika;**
- 2) telekomunikacija, radijskog i televizijskog emitovanja i usluga pruženih elektronskim putem.**

Način određivanja mesta prometa za usluge konzumacije jela i pića koje se pružaju na brodu, odnosno vozu ili letelici

Izmenom i dopunom zakona propisuje se način određivanja mesta prometa usluga koji se vrši u brodu, letelici ili vozu u toku prevoza putnika.

Prema novododatom st. 9 do 11) člana 12. Zakona o PDV, izuzetno od stava 6. tačka 4. podtačka (4) tog člana, **ako se usluge predaje jela i pića za konzumaciju na licu mesta faktički pružaju na brodu, odnosno u letelici ili vozu u toku prevoza putnika, mestom prometa smatra se mesto polaska broda, letilice ili voza.**

Ako se prevoz putnika vrši u oba smera, **povratna vožnja smatra se posebnim prevozom.**

Mestom polaska iz stava 9. ovog člana **smatra se prvo voznim redom planirano mesto ukrcavanja putnika.**

U skladu sa ovim načinom određivanja mesta prometa dobara, ako je **prvo voznim redom planirano mesto ukrcavanja putnika Republika PDV se plaća na promet jela i pića za konzumaciju na licu mesta izvršen putnicima u toku prevoza. A, ako je prvo voznim redom planirano mesto ukrcavanja putnika inostranstvo, na promet jela i pića za konzumaciju na licu mesta izvršen putnicima u toku prevoza ne podleže plaćanju PDV.**

Reč je o konzumaciji jela i pića koji se vrši u vagon restoranima u vozu i brodskim restoranima ili u samoj letelici. u toku prevoza.

Način određivanja mesta prometa za usluge telekomunikacija, radijskog i televizijskog emitovanja i usluga pruženih elektronskim putem

Novododatim stavom 13. člana 12. Zakona o PDV preciziran je način određivanja mesta prometa primaoca usluga **telekomunikacija, radijskog i televizijskog emitovanja i usluga pruženih elektronskim putem.**

Prema novododatom stavu 13. člana 12. Zakona o PDV, mestom sedišta, stalne poslovne jedinice, prebivališta ili boravišta primaoca usluga **smatra se mesto određeno na osnovu kriterijuma i pretpostavki za određivanje mesta sedišta, stalne poslovne jedinice, prebivališta ili boravišta primaoca tih usluga.**

Izmenjenim stavom 14. člana 12. Zakona o PDV dato je ovlašćenje ministru finansija da bliže u redi kriterijum i pretpostavke za određivanje mesta prometa primaoca usluga telekomunikacija, radijskog i televizijskog emitovanja i usluga pruženih elektronskim putem.

Ukazujemo da je novododatim stavom 12. člana 12. Zakona o PDV precizirano da, ako prebivalište i boravište pružaoca, odnosno primaoca usluge nisu u istom mestu, mesto prometa usluge određuje se prema mestu boravišta.

IZMENE I DOPUNE KOJE SE ODNOSI NA NASTANAK PORESKE OBAVEZE

Članom 5. ***Izmene i dopune zakona***, izvršena je izmena koja se odnosi na određivanje nastanka poreske obaveze za usluge iz člana 5. stav 3. tačka 1) Zakona o PDV¹, uključujući i usluge neposredno povezane sa tim uslugama koje pruža isto lice.

Da podsetimo, izuzetno samo za ove usluge je, sada važećim članom 16. tačka 2a Zakona o PDV, propisano da se nastanak poreske obaveze određuje danom izdavanja računa.

Ovom izmenom, se sada omogućuje da se nastanak poreske obaveze za usluge neposredno povezane sa tim uslugama određuje danom izdavanja računa nezavisno od toga da li ih vrši isto lice. Dakle, nastanak poreske obaveze za usluge koje su neposredno povezane sa uslugama iz člana 5. stav 3 tačka 1) Zakona o PDV određuje se danom izdavanja računa za te usluge nezavisno od toga ko ih vrši, bitno je da je reč o uslugama koje su neposredno povezane sa uslugama iz člana 5. stav 3 tačka 1) Zakona o PDV.

Pored toga, izmenom člana 16. Zakona o PDV, proširuje se izuzetak za određivanje nastanka poreske obaveze danom izdavanja računa **i za usluge tehničke podrške prilikom korišćenja softvera, hardvera i druge opreme na određeni vremenski period.**

IZMENE I DOPUNE KOJE SE ODNOSI NA PRETHODNI POREZ

Izmenom i dopunom zakona izvršene su izmene kod načina utvrđivanja srazmernog odbitka prethodnog poreza iz člana 30. Zakona o PDV.

Prema važećem članu 30. stav 1. Zakona o PDV, ako obveznik koristi isporučena ili uvezena dobra ili prima usluge, za potrebe svoje delatnosti, da bi izvršio promet dobara i usluga za koji postoji pravo na odbitak prethodnog poreza, kao i za promet dobara i usluga za koji ne postoji pravo na odbitak prethodnog poreza, **dužan je da izvrši podelu prethodnog poreza prema ekonomskoj pripadnosti na deo koji ima pravo i deo koji nema pravo da odbije od PDV koji duguje.**

Saglasno st. 2-4. ovog člana, ako za pojedina isporučena ili uvezena dobra ili primljene usluge obveznik ne može da izvrši podelu prethodnog poreza na način iz stava 1. ovog člana, a koje koristi za potrebe svoje delatnosti, da bi izvršio promet dobara i usluga za koji postoji pravo na odbitak prethodnog poreza i za promet dobara i usluga za koji ne postoji pravo na odbitak prethodnog poreza, može da odbije srazmerni deo prethodnog poreza koji odgovara učešću prometa dobara i usluga sa pravom na odbitak prethodnog poreza u koji nije uključen PDV, u ukupnom prometu u koji nije uključen PDV (u daljem tekstu: *srazmerni poreski odbitak*).

Srazmerni poreski odbitak utvrđuje se primenom procenta srazmernog poreskog odbitka na iznos prethodnog poreza u poreskom periodu, umanjenog za iznose koji su opredeljeni na način iz stava 1. ovog člana, kao i za iznos prethodnog poreza za koji obveznik nema pravo na odbitak u smislu člana 29. stav 1. ovog zakona.

Procenat *srazmernog poreskog odbitka* za poreski period utvrđuje se stavljanjem u odnos prometa dobara i usluga sa pravom na odbitak prethodnog poreza u koji nije uključen PDV i ukupnog prometa dobara i usluga u koji nije uključen PDV, izvršenog od 1. januara tekuće godine do isteka poreskog perioda za koji se podnosi poreska prijava.

¹ Reč je o uslugama prenosa, ustupanja i davanja na korišćenje autorskih i srodnih prava, patenata, licenci, zaštitnih znakova, kao i drugih prava intelektualne svojine.

Stavom 5. člana 30. Zakona, precizirano je da u promet dobara za utvrđivanje procenta *srazmernog poreskog odbitka* iz stava 4. ovog člana **ne uračunava se promet opreme i objekata za vršenje delatnosti.**

Izmenom i dopunom zakona se sada propisuje da u promet dobara za utvrđivanje procenta *srazmernog poreskog odbitka* iz stava 4. ovog člana **ne uračunava:**

- 1) **promet opreme i objekata za vršenje delatnosti;**
- 2) **ulaganje u objekte za vršenje delatnosti za koje se naplaćuje naknada;**
- 3) **povremeni promet nepokretnosti koje izvrši obveznik kojem promet nepokretnosti nije uobičajena delatnost koju obavlja;**
- 4) **povremeni promet usluga iz člana 25. stav 1. ovog zakona.²**

Povremenim prometima nepokretnosti **iz tačka 3) smatraju se najviše dva prometa nepokretnosti u jednoj kalendarskoj godini.**

Povremenim prometima usluga **iz tačke 4) smatraju se najviše dva prometa usluga u jednoj kalendarskoj godini.**

Novododatim stavom 9. člana 30. Zakona o PDV, propisuje se da obveznik PDV nije dužan da izvrši podelu prethodnog poreza, **ako utvrđeni procenat srazmernog poreskog odbitka iznosi najmanje 98%.**

IZMENE KOJE SE ODNOSI NA IZDAVANJE RAČUNA

Izmenom i dopunom zakona izmenjen je član 44. Zakona o PDV koji uređuje način i postupak kada lice iskaže u računu o izvršenom prometu dobara i usluga, a da to, u skladu sa zakonom nije imalo pravo.

Novim, izmenjenim članom 44. Zakona o PDV preciznije se uređuje taj postupak, s tim što se pravi razlika u postupanju kada pogrešno iskazivanje PDV vrši lice koje je obveznik PDV, a kada to vrši lice koje nije obveznik PDV.

Prema novom izmenjenom članu 44. stav 1. Zakona o PDV, ako obveznik PDV u računu za isporučena dobra i usluge iskaže veći iznos PDV od onog koji u skladu sa ovim zakonom duguje, odnosno iznos PDV a da za to nije imao obavezu u skladu sa ovim zakonom, dužan je da tako iskazani PDV plati.

Novina je što se sada u ovom stavu precizira da se obaveza plaćanja pogrešno iskazanog PDV odnosi na **veći iznos iskazanog PDV** nego što je u skladu sa zakonom imalo pravo veći i **kada iskaže PDV, a da za to nije imalo pravo.**

U st. 2. i 3. izmenjenog člana 44. Zakona o PDV propisan je način ispravke tako iskazanog računa u slučaju kada je račun ispostavljen drugom obvezniku PDV.

Prema stavu 2. člana 44. Zakona o PDV, obveznik PDV iz stava 1. ovog člana ima pravo da ispravi iznos PDV:

- 1) ako je izdao novi račun sa ispravljenim iznosom PDV, odnosno račun u kojem nije iskazan PDV, i
- 2) ako poseduje dokument primaoca računa u kojem je navedeno da PDV iskazan u prvobitnom računu nije korišćen kao prethodni porez.

Novi račun iz stava 2. ovog člana **obavezno sadrži napomenu da se tim računom zamenjuje prethodno izdati račun.**

Međutim, kad PDV u računu iskaže lice koje nije obveznik PDV, dužno je da iskazani PDV plati, **ali nema pravo da ispravi iskazani iznos PDV.**

² Reč je o prometu usluga za koje je propisano poresko oslobođenje bez prava na odbitak prethodnog poreza.